Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto

11.11.2026

EU/891/2025
EU/891/2025-SM-31

Sisäministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön lausunto hallintovaliokunnalle sekä sosiaali- ja terveysvaliokunnalle (U-jatkokirjelmä): Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin pelastuspalvelumekanismista ja unionin tuesta terveysuhkiin varautumista ja reagointia varten sekä päätöksen N:o 1313/2013/EU (unionin pelastuspalvelumekanismi) kumoamisesta

Sisäministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön lausunto asiaan UJ 22/2026 vp - U 51/2026 vp

Eduskunnan hallintovaliokunta sekä sosiaali- ja terveysvaliokunta ovat pyytäneet sisäministeriöltä ja sosiaali- ja terveysministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa edellä mainittua asiaa koskevasta U-jatkokirjelmästä. Valtioneuvosto on toimittanut asiasta eduskunnalle aiemmin U-kirjelmän U 51/2025 vp (13.11.2025).

Sisäministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyössä valmistellussa U-jatkokirjelmässä täsmennetään ja täydennetään aiemmin esitettyjä Suomen kantoja sekä käsitellään neuvottelujen aikana tarkentuneita kysymyksiä, jotka liittyvät erityisesti terveyshätätilanteisiin varautumiseen, lääkinnällisten vastatoimien varastointiin, poikkisektoraaliseen kriisikoordinaatioon ja siviilisotilaalliseen yhteistyöhön.

Ehdotuksen tausta ja käsittelyvaihe

Euroopan komissio antoi 16.7.2025 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin pelastuspalvelumekanismista ja unionin tuesta terveysuhkiin varautumista ja reagointia varten sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1313/2013/EU unionin pelastuspalvelumekanismista kumoamisesta. Unionin pelastuspalvelumekanismi on perustettu parantamaan ja tehostamaan Euroopan maiden yhteistyötä sekä helpottamaan koordinointia pelastuspalvelun alalla luonnon ja ihmisen aiheuttamien katastrofien ennaltaehkäisyssä, varautumisessa ja avustustoiminnassa.

Pelastuspalvelumekanismin uudistaminen on osa EU:n varautumisunionistrategian toimeenpanoa. Komission ehdotuksessa mekanismin soveltamisalaa laajennetaan koskemaan myös terveyshätätilanteisiin varautumista ja vastetta. Lisäksi ehdotuksella pyritään vahvistamaan muun muassa poikkisektoraalisten kriisien koordinointia sekä edistämään siviilisotilaallista yhteistyötä.

Asetusehdotusta on käsitelty neuvoston pelastuspalvelutyöryhmässä (PROCIV) Tanskan, Kyproksen ja Irlannin puheenjohtajakausilla. Neuvotteluissa keskeisiä kysymyksiä ovat olleet erityisesti asetuksen terveysulottuvuus, poikkisektoraalisen kriisikoordinaation vahvistaminen sekä siviili-sotilaallisen yhteistyön kehittäminen. Irlannin tavoitteena on saavuttaa asetuksesta neuvoston osittainen yleisnäkemys marraskuussa 2026.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Sisäministeriö PL 26 00023 Valtioneuvosto	 Kirkkokatu 12 Helsinki	 0295 480 171 +358 295 480 171		 kirjaamo.sm@gov.fi www.intermin.fi

Valtioneuvoston kanta

Suomi korostaa edelleen koko yhteiskunnan ja kaikki uhat kattavan lähestymistavan huomioimista, jotta voidaan vastata muuttuneen turvallisuusympäristön asettamiin vaatimuksiin sekä varautua laaja-alaisiin, pitkäkestoisiin ja samanaikaisiin kriiseihin, mukaan lukien aseelliset konfliktit, sota sekä hybridiuhat.

Terveyshätätilanteisiin varautuminen ja vaste

Suomi tukee lääkinnällisten vastatoimien EU-tason varastoinnin kehittämistä osana olemassa olevaa rescEU-välinettä. Suomi kannattaa olemassa olevien toimintamallien ja koordinaatio- sekä logistiikkarakenteiden hyödyntämistä päällekkäisten rakenteiden luomisen sijaan. Suomi pitäisi kuitenkin tärkeänä, että lääkinnällisten vastatoimien varastointiin ja käyttöönottoon liittyvät erityispiirteet huomioitaisiin jatkotyössä.

Suomi katsoo, että UCPM-HER-asetuksen puitteissa tehtävässä terveyshätätilanteisiin varautumisessa ja vasteessa tulisi huomioida jo olemassa olevat unionin lainsäädäntö ja rakenteet, erityisesti rajat ylittäviä vakavia terveysuhkia koskeva asetus (EU) 2022/2371. Olisi tärkeää, että lääkinnällisiä vastatoimia koskevien varastojen aktivointia, priorisointia, kohdentamista ja käyttöönottoa koskeva päätöksentekoprosessi mahdollistaisi terveyssektorin asiantuntemuksen tehokkaan hyödyntämisen vaarantamatta lääkinnällisten vastatoimien nopeaa käyttöönottoa kiireellisissä tilanteissa.

Suomi pitää tärkeänä, että asetuksessa varauduttaisiin erilaisiin terveysuhkiin, kuten CBRN-aineiden aiheuttamaan uhkaan ja aseellisen konfliktin tai muiden suuronnettomuuksien aiheuttamien potilaiden hoitoon. Suomi pitää tarkoituksenmukaisena arvioida terveyssektorin kuulemisen tarvetta uhkan terveydellisen vaikutuksen perusteella.

Suomi tukee tavoitetta turvata ja vahvistaa lääkinnällisiä vastatoimia koskeva tiedonvaihto eri toimivaltaisten viranomaisten välillä.

Suomi pitää tärkeänä, että komitearakenteessa varmistettaisiin terveyssektorin asiantuntijoiden mahdollisuus vaikuttaa toiminnan sisältöihin ja painopisteisiin myös toimeenpanokauden aikana.

Poikkisektoraalinen analyysitukisolu

Suomi suhtautuu avoimesti poikkisektoraalisen analyysitukisolun (analysis support cell) perustamiseen hätäavun koordinaatiokeskus ERCC:n yhteyteen. Suomi korostaa aiemman kantansa mukaisesti, että perustettavien toimintojen tulee tuottaa aitoa lisäarvoa eikä synnyttää päällekkäisiä rakenteita. Suomi pitäisi tärkeänä, että uudella toiminnolla olisi sekä varautumiseen että vasteeseen liittyviä tehtäviä ja terveyssektorin asiantuntijuutta.

Siviilisotilasyhteistyö

Suomi katsoo, että siviilisotilasyhteistyö erilaisissa kriisitilanteissa tulisi huomioida asetuksessa laaja-alaisesti sekä edistää keskinäistä tukea.

Suomi katsoo, että siviilisotilasyhteistyö tulisi huomioida myös terveyshätätilanteisiin varautumisessa ja vasteessa.

Rahoitukselliset kysymykset

Suomi näkee, että UCPM-HER-asetuksen toimeenpanolle, ennakoitavuudelle ja suunnittelulle voisi olla eduksi tarkempi budjettiallokaatio. Komission ehdotusten rahoitusten mitoitukseen otetaan kantaa erikseen osana rahoituskehysten kokonaisuutta.

Kolmansien maiden assosioituminen

Suomi katsoo, että kolmansien maiden osallistumisen tulisi tuottaa lisäarvoa mekanismille ja että liittymisprosessin tulisi varmistaa riittävä läpinäkyvyys.

Johtava asiantuntija	Sini Hangaslammi
Kansainvälisten asiain neuvos	Ville Korhonen

Liitteet

Jakelu
Eduskunnan hallintovaliokunta
Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Tiedoksi
Eduskunta, valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne
Eduskunta, valiokuntaneuvos Päivi Salo
SM SMI Mari Rantanen
SM KP Matti Sarasmaa
SM Timo Kerttula
SM Asseri Kinnunen
SM Kimmo Kohvakka
SM Pauliina Eskola
SM Jaana Söderman
SM Heidi Mäkiprosi
SM Heidi Häikiö
SM Veera Parko
SM KVY
STM Ville Korhonen